

Paule Kveder:

Nastanek Ráteškega jezera.

(Gorenjska legenda.)

Tam, kjer se mogočne skale vzpenjajo visoko, da še pritlikavo grmičje obnemore v rasti, in so borovci v strminah vsi krivi in raztreskani od viharjev in strel, stoji ponosno gora Ponca. Strme so njene stene, ki se kopljejo v soncu, in le gamsove steze jo preprezajo. Pod njo, kjer je dolina najožja, je vasica Ráteče. Stara je ta vas, stare so hiše, lesene in zidane ter s škodljami krite, oddavna pa so bivali tod dobri ljudje.

Pa sta prišla v Ráteče pred mnogimi stoletji Kristus in Marija. Na obronek nad vasjo sta sedla v smrekovo senco, da bi se odpočila. Ljudje so hodili s polj in host in prijazno pozdravljali tuja popotnika. Trudna sta bila in lačna, ker tega dne še nista použila niti najmanjšega grizljaja.

»Poprosiva pri ljudeh ostankov jedi,« je dejala Mati.

»Dobri so, a sami stradajo!« je odvrnil Kristus. In nista stopila v hiše in nista prosila. Molče sta sedela.

Nenadoma se jima približa izza Ponca cel oblak. Vedno bliže plove. Kar spoznata, da je to velika jata golobov in golobic. Vsak od njih je nosil v kljunu kos hrane: ta zelišče, oni sadež; drug za drugim so odlagali prineseno k njunim nogam. In so odleteli... Mariji so solze orosile lepe oči, ko sta jedla.

»Kako dobri morajo biti tod šele ljudje, ko so njihove živali tako usmiljene. Bog jim plačaj!« je med blagoslavljanjem dobre vasicke izustil Kristus. Ko sta odšla dalje, je Mariji spolzela solza po belem licu in kanila na planinsko zemljo. Zakotalila se je v skalnata tla in ni se izgubila med kamenjem, ni se posušila v sončnih žarkih. Večala in večala se je. Nastalo je jezero, ki ni več izgubilo, in vaščani so ga imenovali Ráteško jezero...

Griša Koritnik:

Koraljni otok.

(Balada)

*Plače morje, plače v sive skale,
plove ladja daleč od obale,
od obale v kraje nepoznane,
mimo rtov, čez meridiane.*

*Ne ustraši smelega mornarja
ne vodá globina, ne objem viharja —
nič ne zadržuje ga, ne moti,
ko hiti po daljni morski poti.*

*Na čudesa biserna, prelepa,
misel živa mu srcé priklepa,
na skrivnostne čudežne otoke,
živobarvne oceanske loke.*

*Zgodnji svit ga prebudi v pristanu
neki dan na širnem oceanu;
sidro vrže, zasadi zastavo,
prisvoji si otok in veljavo.*

*Ali morje, sinje morje plače,
grenko plače, suče vse drugače:
Niz koralj mornarju pot zaskoči,
zveže brod mu s trdimi obroči.*

*Več in več koralj se nanj prilepi,
prerasto ga biserni oklepi:
trup in pálube in jadra bela
se ustavijo odrevenela.*

*In mornarju otrdí desnica,
prt koraljni mu zagrne lica.
Morje ve samó, nebeška zarja
za usodo smelega mornarja.*